

Arteaz

Xabier Payak arteaz dihardu *Berria* egunkarian idatzi duen artikuluan. Testua oinarritzat hartuz, honako ariketak egin ditzakezu:

- Testua irakurri eta galderei erantzun
- Zure gogoeta idatzi

Gerd Altmann. Pixabay.

1. Arteaz hausnartzen

 Irakurri Xabier Payak *Berria* egunkarian idatzitako artikulua eta, ondoren, erantzun galderei.

Zenbat arte?

berria

Zenbat arte behar du herrialde batek? Zenbat artista behar ditu? Noiz bihurtzen da pertsona artista? Nork bihurtzen du? Arte Ederren Fakultatetik irteten diren oin-biko guztiak artistak dira? Bertsolariak artistak dira? Tatuatzaileak? Musika ikasketek interpreteak sortzea izan badute helburu, zergatik ikasketak amaitzen dituzten x-jotzaile gehienak irakasleak dira kasurik onenean?

Lehiaketarik eta eskolarik ez duten arteetan, noiz bihurtzen da dabilena aritu, aritua artista, eta artista aditu? Zergatik ateratzen da artisten gehiengoa arazo ekonomikorik ez duten familietatik? Eta artista batek zein mailatetik aurrera du artista gisa bizitzeko eskubidea? Eskubidea bada, Estatuak ordaindu behar du hori? Eta eskubidea ez bada, merkatuak erabaki behar du nor den artista, saltzen dituen artefaktuen edo performantzeen etekinen arabera? Mateo efektua (laburki, artista ospetsuek gero eta ospe handiagoa izateko joera, beraz, gero eta jarraitzaile-erosle gehiago izateko erraztasuna) errespetatu behar da diruz laguntzerakoan artisten sustengua, ala guztiak berdinki lagundu behar dira? Guztiak? Behin artista izatera heltzen den pertsona, betiko da artista? Diru publikoz lagunduta sortutako arte-lanen jabetza eskubideen onura artistak eta haren ondorengoek baino ez dute jaso behar 70 urtean? Eta Estatuak bereziki babestu behar duen gremioa bada artistena, artista guztiak babestu behar ditu, edo... zenbat artista behar ditu herrialde batek? Eta herritar guztiak artistak balira?

Munduko artisten kopurua parekidea izan behar da? Gutxiengoaren kupoak errespetatu behar ditu? Zenbat idazle behar ditu hizkuntza batek? Zenbat itzultzaile? Zein generotakoak? Zenbat liburu berri behar ditu hizkuntza batek urtean-urtean? Liburu bat idazten duen oro idazlea da? Zenbat liburu saldu behar ditu?

(hurrengo orrian jarraitzen du)

(aurreko orritik dator)

Zenbat edizio? Itzulua izan behar da? Zenbat goi mailako antzerki eskola behar du hizkuntza batek? Zenbat zinematografia-eskola? Zenbat gidoigile behar du hizkuntza batek? Inportatu ditzake? Zenbat urte onartu behar zaio artista bati herrialde bateko diru laguntzak jasotzea herrialde horretako hizkuntza hitz egin gabe?

Zenbat dantzari behar du herrialde batek? Zenbat koreografo? Zein generotakoak? Dantzarako egokitutako zenbat areto behar du herrialde batek? Zenbat dantza-ekitaldi eskaini behar dituzte urtean? Zenbat ikusle erakarri behar dituzte gutxienez ekitaldi bakoitzean? Zenbat orkestra behar du herrialde batek? Zenbat kontserbatorio? Zenbat opera ekoitzi behar du? Zenbat musika jaialdi behar du? Noiz utzi behar zaio instrumentu bat jotzeari? Eta musika-genero jakin bat? Eta musika jaialdi bat antolatzeari? Zenbat artisau, argazkilari, antzezle, bideo-joko egile, musikari, margolari, eskultore edo arkitekto behar du herrialde batek? Eta irizpide klasikoetan sartzen ez diren artistak edo artista multidiziplinarrak, nola zenbatzen dira? Eta zenbat behar du herrialde batek?

Zenbat museo behar du herrialde batek? Zenbat erakusketa-areto? Zenbat bilduma? Zenbat arte-lan erosi behar du museo batek urtean? Zenbat diru aurreikusi behar du arte-lan horiek zaintzeko? Eta arte-lanak filmak badira? Eta webguneak badira? Eta itsasontziak badira? Noiz suntsitu daiteke arte-lan bat? Zenbat bisitari izan behar du museo batek urtean zabalik jarraitzeko? Eta herrialde batek behar baino artista gutxiago baditu, zer egin behar du? Eta behar baino artista gehiago baditu? Arteak jasangarria izan behar du? Norena da artisten bizimoduaren jasangarritasunaren ardura?

Munduak mundu bete arte behar du, baina... zenbat arte behar du herrialde batek?

Xabier Paya

2021eko urtarrilak 12

Pixabay.

Pixabay.

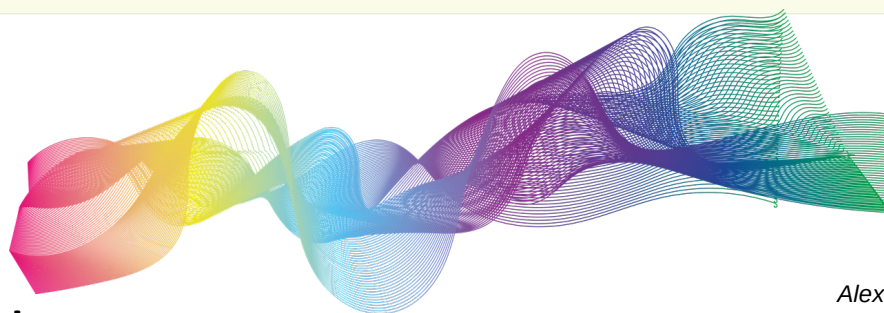

Pixabay.

1.- Zein da artikularen mamia edota helburua?

2.- Artikuluaren amaieran, munduak eta herrialdeek duten artearen beharra aipatzen du. Premia berdina aitortzen al die biei?

3.- Zein teknika erabiltzen du Payak gogoetara gonbidatzeko irakurlea?

Alexandra Koch. Pixabay.

2. Nire gogoeta

Idatzi zure gogoeta. Aukeratu testuan aurkitu duzun erantzuteko moduko galderaren bat edo bi eta eman zure iritzia, hamar bat lerrotan.

ERANTZUNAK

1. Arteaz hausnartzen

1. Xabier Payak arteaz hausnartzeko gonbitea egiten digu galderez betetako testuaren bidez. Artea oso kontzeptu zabala da, eta bere baitan biltzen dituen termino eta auzi lausoak agerian uzten ditu. Galdera horien bidez mahaigaineratzen ditu idazleak arteari eta artistei buruzko indefinizioak, mugak eta kontraesanak. Amaieran, zehatz erantzutea ezinezkoa den galderarekin laburbiltzen du gogoeta: herri batek zenbat arte behar du?

2. Munduak artea ahalik eta gehien behar duela dio, baina paradoxikoa da ezin esatea herrialde batek zenbat arte behar duen.

3. Alde batetik, izenburuan egiten du hitz-jokoa. Zenbat arte? galderan arteaz ari da, baina aldi berean kopuruaren muga iradokitzen digu. Hor laburbil daiteke artikuluan planteatzen duen galdera nagusia. Bestetik, galdera-sorta bat da testua. Oso teknika ezohikoa, testuaren luzera ikusirik. Ez dago ia baieztapenik (bakarra dago amaieran), ez iritzirik, baina hausnartzera gonbidatzen du irakurlea.